

РЕШЕНИЕ

№ 447

гр. София, 27.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 47 състав, в публично заседание на 10.01.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Катя Аспарухова

при участието на секретаря Евелина Пеева и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **4637** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ вр. с чл.204 от АПК вр. с чл.285 от ЗИНЗС и чл.72 от ЗМВР.

Следва да се има предвид, че първоначално ищецът е предявил следния иск:

Г. Г. К. е поискал СДВР да бъде осъдено за сумата от 30 000лв., неимуществени вреди от нанесения вреди от незаконния арест от 24 часа на 20.01.2017г.. Твърди, че през това време е бил изтезаван, заплашван от оперативните работници, държан в килията без вода, без храна, светлина, чист въздух, без достъп до тоалетна и като цяло при унижителни човешки условия.

Искът е бил предявен първоначално пред СГС –адм.дело №2267/20г. , което е прекратено и е изпратено на АССГ- 4537/20г., които състав е повдигнал спор за подсъдност.

С определение №36 от 04.09.2020г. по адм.дело №31/20г. смесен състав на ВАС и ВКС е приел, че компетентен да разгледа исковата молба на К. срещу СДВР за присъждане на неимуществени вреди от действия на длъжностни лица при задържането му по чл.72 от ЗМВР- е АССГ с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

След спора за компетентност е образувано под нов номер дело №8817/2020г. като в първото съдебно заседание от 12.04.2021г. на л.25 ищецът е заявил, че претендира вредите за период от 20.01.2017г./задържането/ до 12.04.2021г., което е датата на съдебното заседание. Ищецът във връзка с доказателственото искане за експертиза и

свидетели – е посочил, че върху него е упражнено физическо и психическо насилие от полицаите. Адв.А. също е потвърдил, че се касае за действия по време на задържането във връзка с искането за СЕ. С молба на л.47, приета в същото съдебно заседание е изложил становище защо след като са го били не е потърсил медицинска помощ по време на задържането, както и е направил и доводи във връзка с лошите битови условия по време на задържането.

В тази връзка с решение №5256 от 23.08.2021г. по адм.дело №8817/20г. на АССГ -е осъдена СДВР да заплати на К. сумата от 1000лв. обезщетение за неимуществени вреди, следствие от фактическото му задържане в 09.РУ-СДВР на 20.11.2017г. и от 29.11.2017г. до 12.04.2021г., ведно с лихвата от 20.01.2017г. като до пълния предявен размер от 30 000лв. искът е отхвърлен.

По касационна жалба само на ответника –с решение №4605 от 16.05.2022 по адм.дело №11830/21г. на ВАС, Шо- е обезсилено решението на АССГ и делото е върнато за ново разглеждане /разпределено на настоящия състав/, но само в частта за 1000лв. Прието е, че се касае за 2 искиви претенция- тази свързана с лошите условия – по чл.3 от ЕКПЧ вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС и тази по чл.5 от ЕКПЧ , свързана с неспазване на основани права и свободи, които се разглеждат по различен ред. Едната подлежи на касационно оспорване пред ВАС, а другата пред троен състав на АССГ.

В съдебно заседание ищецът прави изявление като разделя първоначалната си претенция на 10 000лв. по чл.5 от ЕКПЧ и по 20 000лв. по чл.3 от ЕКПЧ вр. с чл.285 от ЗИНЗС като след това съдебно заседание делото е обявено за решаване.

С определение № 7272 от 20.09.2022г. на л.45 е отменен хода по същество и съдът е преразгледал отношението по направеното увеличение на иска като е счел същото за недопустимо. Съображенията за това са, че производството е било върнато на настоящия състав само за претенцията от 1000лв., а за останалата част до 30000лв. е отхвърлена с влязло в сила решение именно, което ищецът касационно не е оспорил. С оглед това, че претенцията от 1000лв. е била заявена общо, а ВАС е констатирал, че се касае за 2 отделни иска –един от лошите условия при задържането по чл.3 от ЕКПЧ вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС и тази по чл.5 от ЕКПЧ – за нарушение на основните права, СЪДЪТ е оставил без движение производството и е дал указания в рамките на тези 1000лв. ищецът да заяви колко са по едната и колко по другата претенция.

С оглед указанията с молба от 26.09.2022г. на л.47 ищецът е посочил, че искът по чл.285 от ЗИНЗС да се счита за 800лв., а този по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ вр. с чл.5 от ЕКПЧ за 200лв.

В СЪДЕБНО ЗАСЕДАНИЕ ищецът поддържа исковете си и моли да се уважат като претендира разноски чрез адв.И..

Ответната страна- СДВР оспорва исковата претенция по изложените в писмени бележки на л.66 съображения от юрк.В.. Претендира юрк.възнаграждение. В съдебно заседание се поддържа становището от юрк.Б..

Представителят на СГП изразява становище за неоснователност на исковете.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД КАТО СЪОБРАЗИ ИЗЛОЖЕНОТО НАМЕРИ ЗА УСТАНОВЕНО СЛЕДНОТО:

1. ПО ПРЕТЕНЦИЯ по чл.285, ал.1 от ЗИНЗС за неимуществени вреди в размер от 800лв. СЪДЪТ НАМИРА СЛЕДНОТО:

Съгласно чл.284, ал.1 от ЗИНЗС-държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3.

Видно от ал.5 в случаите по ал. 1 настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното.

От друга страна - съгласно чл.3, ал.1 от ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Видно от ал.2-за нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поразят чувство на страх, незащитеност или малоценност.

Безспорно от представените писмени и събраните гласни доказателства /приобщени по делото от предходното му разглеждане, при изричното съгласие на страните/ се установява, че ищецът е бил задържан в 09 РУ - СДВР в 17:20ч. на 20.01.2017г. и е освободен на 20.01.2017г. в 19:20ч. т.е за период от 2 часа.

За този период обаче СЪДЪТ приема за доказано нарушение на чл.3, ал.1 от ЗИНЗС, изразяващо се в това, че ищецът е подложен на жестоко и нечовешко отношение, доколкото от показанията и на тримата свидетели се установява, че е бил бит. Съдът изцяло кредитира показанията на лицата, защото не са противоречиви и са в съответствие едни с други. Свидетелите познават ищеца и лично са възприели съответните следи от побой, непосредствено след задържането и освобождаването му. Не са били очевидни на задържането му, за самото причиняване на следите – са почерпили сведения от ищеца, че е бил бит именно в 09 РУ, но въпреки липсата на медицинско /което отново би пресъздадо обясненията на ищеца за побоя на посоченото място/, то СЪДЪТ намира, че изложените факти са доказани. В тази връзка видно от показанията на свидетеля П. за състоянието на ищеца се установява, че е бил психически нестабилен, имал уплаха и бил напрегнат. Преди това не бил такъв, бил много бит, било му много зле, оплаквал се от виене на свят, треперене, заекване, бил сприхав, друг такъв случай с ищеца свидетелят не си спомнял. Имал синини, кръвонасядания на окото имало синини, отоци, кървави рани не е виждал свидетелят. В същия смисъл са и показанията на свидетеля Г., че след като бил задържан ищецът не му вдигал телефона. Като го видял в тях -ищецът бил целият посинен, не искал да говори, имал "синки" по тялото, имал следи в областта на торса. След случая ищецът не искал "да излиза". Показанията на св.Г. също подчертават промяната в поведението на ищеца вкл. и видял по телефона, това, че имал следи от побой.

Следователно лошите условия от задържането в частност от унижителното отношение при същото и физическото насилие- СЪДЪТ намира за безспорно доказани във връзка с чл.3, ал.1 от ЗИНЗС. Следва да се допълни, че в чл.85, ал.1 ЗМВР са регламентирани изрично случаите, в които е допустимо да се използва физическа сила при задържане на лице, поради което ответникът не е установил, че е налице посочената хипотеза –а именно за противодействие или отказ да се изпълни законно разпореждане (т.1); задържане на правонарушител, който не се подчинява или оказва съпротива на полицейски орган (т.2) и вземане на мерки за осигуряване на лична безопасност по чл. 75, ал. 2 (т.10 от разпоредбата) и т.н..

Касателно лошите битови условия – трябва да се посочи, че чл.284, ал.5 от ЗИНЗС

въвежда оборима презумпция и в тежест на ответника е да установи, че в помещението на задържаните лица в 09 РУ има достатъчно вентилация, отопление за периода, светлина, осигурява е на лицето храна, има съответната мебелировка, има необходимата квадратура поне по 4 кв.м. на задържано лице- нищо в тази връзка не е установено, поради което СЪДЪТ намира, че има настъпили и от тези условия неимуществени вреди.

Относно твърденията в отделна жалба на ищеца /по повод задържането му/, че не му е оказвана медицинска помощ, нямал е достъп до адвокат, то СЪДЪТ освен периода на задържането съобразява и декларацията на лицето на л.22 дело №4537, че не желае адвокатска защита за негова сметка и от служебен адвокат, няма здравословни проблеми, не желае медицински преглед, не желае обаждане до член от семейството му за задържането, уведомен е за правото му на свиждания, няма нужда от специална хранителна диета.

С оглед изложеното и нормата на ал.2 на чл.284 от ЗИНЗС, че при определяне на вредите –се съобразява кумулативното въздействие на неблагоприятните обстоятелства т.е на същите в цялост, то СЪДЪТ като съобрази най-вече показанията на свидетелите намира, че справедлив размер е именно търсения от 800лв., поради което за тази сума в цялост следва да се уважи иска, ведно с претенцията за лихва от 20.01.2017г. датата на задържането.

2. По иска във вр. с чл.5 от ЕКПЧ за неимуществени вреди в размер на 200лв. СЪДЪТ НАМИРА следното:

Видно от чл.5 ЕКПЧ - никой не може да бъде лишен от свобода, освен в следните случаи и по реда, предвиден от закона: а) законосъобразно лишаване от свобода по силата на постановление от компетентен съд присъда; б) законосъобразен арест или лишаване от свобода за неизпълнение на законосъобразно съдебно решение или с цел осигуряване на изпълнението на задължение, предписано от закона; с) законосъобразен арест или лишаване от свобода, с цел да се осигури явяване пред компетентния съгласно закона орган, по обосновано подозрение за извършено престъпление, или когато задържането обосновано може да се смята за необходимо, за да се попречи на лицето да извърши престъпление или да се укрие, след като е извършило престъпление и т.н.

Предвидени са и специални гаранции за защита на правата при задържането като това по т.2, че на всеки арестуван трябва незабавно да бъдат съобщени на разбираем за него език основанията за арестуването му и всички обвинения, които му се предявяват.

СЛЕДОВАТЕЛНО това задържане е направено със заповед за задържане на лице № 74/20.01.2017г., с правно основание чл.72, ал.1, т.1 ЗМВР, която НЕ Е ОБЖАЛВАНА.

Отделно от това, че ищецът изрично е заявил пред съда, че заповед за задържане на лице № 74/20.01.2017г. не е била обжалвана "на момента", тъй като не бил уведомен от органите, че подлежи на обжалване, по принцип не е знаел, че задържане за този срок подлежи на обжалване.

Следва да се има предвид, че видно от заповедта на л.20 по дело №4537/20г. изрично под разписка е посочено, че копие от заповедта е връчена на ищеца, за което същият се е подписал, също при посочване на часа на освобождаване в 19,20ч. има втори подпис на ищеца.. В действителност има и отбелязване, че е уведомен за правото по чл.72,ал.4 от ЗМВР да оспори заповедта, но няма срок и пред кого, въпреки, че има

препращане към ЗМВР. С оглед изложеното СЪДЪТ намира, че заповедта надлежно е връчена, лицето макар и с препращане, е имало възможност да узнае, къде и в какъв срок за я оспори, поради което същата е влязла в сила. Следва да се съобрази, че дори когато в ИАА няма срок за оспорване –срокът съгласно чл.140, ал.1 от АПК се счита за удължен от 14 дни на 2 месеца. Да се приеме, че и понастоящем –ищецът има право да оспори заповедта /5 години след издаването ѝ/- би следвало да му се даде възможност за злоупотреба с права. Именно, поради изложеното се приема, че заповедта е влязла в сила и е стабилен ИАА.

С оглед изложеното, се прави извода, че за да се уважи исковата претенция за неимуществени вреди от 200лв. –във връзка с чл.5 от ЕКПЧ и на основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ трябва да се установи, че има заповед за задържане, която е отменена. Това е първият елемент от фактическия състав, поради която неналичието му прави претенцията - неоснователна и като такава трябва да се отхвърли.

По искането за разноски- претендират се такива от ищеца, които са адв.възнаграждение платено от 1000лв., и 10лв.д.т. или общо 1010лв..За ответника следва да се присъди по НЗПП вр. с ЗПП вр. с ГПК –юрк.възнаграждение от 80лв..

ВОДИМ СЪДЪТ

РЕШИ:

1.По исковата молба на Г. Г. К. от [населено място] срещу СДВР за неимуществени вреди по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС от условията при задържането му на 20.01.2017г.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи ДА ЗАПЛАТИ на Г. Г. К. с ЕГН [ЕГН], от [населено място], сумата от 800лв. (осемстотин лева), ведно със законната лихва върху главницата от 20.01.2017г. до окончателното ѝ плащане.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи ДА ЗАПЛАТИ на Г. Г. К. с ЕГН [ЕГН], от [населено място] сумата от 1010,00 (хиляда и десет) лева за разноски по делото.

В тази част решението може да се обжалва в 14-дневен срок с касационна жалба пред троен състав на АССГ от съобщаването му чрез АССГ.

2.По исковата молба Г. Г. К. с ЕГН [ЕГН], от [населено място] срещу СДВР за неимуществени вреди по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ вр. с чл.5 от ЕКПЧ от задържането му на 20.01.2017г. в размер на 200лв. неимуществени вреди, ведно с лихвите -ОТХВЪРЛЯ ИСКА като недоказан.

ОСЪЖДА Г. Г. К. с ЕГН [ЕГН], от [населено място], да заплати на СДВР 80 лв. юрисконсултско възнаграждение.

В тази част решението може да се обжалва в 14-дневен срок с касационна жалба пред ВАС чрез АССГ от съобщаването му.

Преписи на страните.

Съдия:

